

FER VIA EN EL DISSENY

Moda, Moda... des de València

Fins ara parlar de moda des de València equivalia a repetir un mateix nom: Francis Montesinos. Tanmateix, en aquests darrers anys una sèrie de nous dissenyadors han començat a fer via.

Carles Gàmez

Parlar de moda feta des de València ens porta inevitablement el nom de **Francis Montesinos**, el dissenyador de la plaça de Sant Jaume, que ha aconseguit traspasar el seu «made in València/Spain», encapçalant la llista dels dissenyadors espanyols actuals, com a «enfant terrible» del *pret-à-porter*-mediterrani-faller, com a tòpics utilitzats sovint en les seues senyes d'identitat. Francis Montesinos seria, per ara, l'últim epígon-

postmodern en la llista dels valencians-espanyols universals dels Serrano-Benlliure-Sorolla-Blasco Ibàñez-Conchita Piquer.

Han estat aquests darrers anys quan hem assistit al *boom* de la moda, tant des de les instàncies mesetàries com des de les diferents administracions perifèriques, dins d'un marc ampli de desenvolupament i potenciació del disseny estatal. D'aquesta explosió es manté en la ment de tots la

D'esquerra a dreta i de dalt a baix:
Vicent Mateu, J. A. Mompó, models
Tráfico de Modas, Pedrín Errando,
Montesinos i model V. Mateu.

nisteris d'Indústria i Cultura, la Generalitat valenciana, l'Impiva, la Diputació de València... Un *show* que costaria vora setze milions de pessetes, i que es constituïa com l'apoteosi final de la Setmana de la Moda espanyola, capitalitzada d'uns anys ençà per la ciutat de Madrid, gràcies a l'administració central.

Per tractar d'esmenar la nostra «anèmia dissenyadora», al maig de l'any passat naixia el Círculo de Estilistas, amb l'objectiu de potenciar i aglutinar el sector moda en totes les manifestacions, des d'uns plantejaments d'avantguarda. En el Círculo es donaven cita els noms punters dels camps de la moda, el calcer, la joieria, la pell, el disseny tèxtil... Plataforma gràfica d'aquest «estilisme made in València» seria el magazine *Plecs*, tot coincidint amb les jornades de disseny d'Alacant.

A les seues pàgines, per primera volta, apareixien reunits la plana major dels dissenyadors de moda valencians. Malgrat el seu caràcter de *collage*, *Plecs de moda*, com diu el seu director artístic Josep Lozano, «serviria com a presentació dels nous estilistes».

Al nom de Francis Montesinos, s'afegien els de **Vicent Mateu**, **Pedrín Errando** (Tráfico de Modas), **Paca Cordellat**, **Tomàs Garcia**, **J. A. Mompó**, etc. Sobre la imatge de la moda valenciana, per a Josep Lozano, «pesa el tòpic del fallerisme i caldria, a més, que aquesta donàs una imatge més cohesionada com a bloc, de cara a l'administració central».

Possiblement, després de Francis Montesinos la irrupció més brillant ha estat la del dissenyador-grup **Pedrín Errando-Tráfico de Modas**, amb una xarxa comercial a tot l'estat, la moda Tráfico ha començat a introduir-se també en els mercats europeus (França, Itàlia, Alemanya). La seua proposta de moda —com ells la defineixen— «és oberta, eclèctica, colorista, ambigua, ingènua, amb humor...» Davant el clàssic eix moda-*glamour*-s sofisticació, els models de Tráfico se'ns apareixen com a figures-vinyeta d'un còmic desenfadat i festiu, on la sofisticació és la disfressa i, la ciutat, un escenari estimulante, sobretot quan cau la nit i es disparen els neons... Per entendre el fenomen-look Tráfico, cal remetre's al nom de **Javier Mariscal**, el multiartista valencià, establert a Barcelona, germà-guru

d'aquesta empresa familiar i col·laborador de primera fila en el disseny d'algunes de les seues col·leccions.

Vicent Mateu ocupa quasi en solitari el disseny-moda en pell (a mà amb una important col·lecció de complements). Com ell diu, «treballar amb la pell quasi t'imposa una autocensura. No pots optar sempre per l'avantguarda o el disseny més audaç, sinó per un classicisme renovador, tractant de concebre certa «eternitat» de la peça». Des del seu taller, Mateu ens ofereix un món d'ants i napes gravades, estampats de fantasia, serps reconvertides en falde sofisticades, el poder de la pell en forma de voluminosos guardapols, els mil i un accessoris per a la dona-bizantina, la dona-esport o la dona-felina, sempre dins d'una recerca de nous tractaments d'assaonat i color, també del disseny.

El passat febrer, dins del marc de la Setmana de la Moda, Vicent Mateu presentava la seua col·lecció d'hivern 86-87, junt amb altres dissenyadors valencians (Pedrín Errando, Paca Cordellat, Tomàs Garcia). La moda des de València començava a deixar de ser sinònim d'un sol creador.

Paca Cordellat, valenciana de 27 anys, autodidacta, davant el «classicisme renovador» d'un Vicent Mateu o la moda-còmic de Tráfico, la seua proposta ens apareix amb colors d'un trip i un frenesí de mesca, juvenil, psicodèlica, sense complexos, va començar fent col·leccions de punt a mà, per passar més tard al punt industrial. A banda de les seues col·leccions de punt de cada temporada, realitza també col·lecció de roba home/dona.

Per parlar de **J. A. Mompó** caldria fer una espècie de *flash-back* amb els primers modern-glamourosos-valencians, els deixebles de Brian Eno i David Bowie, entre la plaça de Sant Jaume i la del Collado, la seua botiga «El Huevo de Oro» i, finalment, la tenda-taller al nostre Faubourg Sant Honoré. Des d'ella, Mompó projecta els seus dissenys estilitzats i preciosistes, una «alta costura» per a un públic femení que va dels divuit als cinquanta anys d'edat. Admirador dels grans estilistes dels anys cinquanta (Balenciaga, Dior, i sobretot Charles James), en Mompó l'avantguarda sempre queda supeditada al «bon gust». En primer lloc, és un dissenyador cult.

Noms com **Pepe Picó**, **Enrique Lodaes**, **Joaquín Monton**, **Viri Adell**, **Bianca**, **B-Bop**... completen la llista dels dissenyadors actuals valencians, una llista a la qual aniran afegint-se nous noms i que el temps ja s'encarregarà de garbellar.

figura d'**Adolfo Domínguez**, amb la seua campanya esteticista «L'arruga és bella», que serviria per al posterior llançament dels dissenyadors i la moda gallega.

Ací, entre nosaltres, no hi ha hagut una imatge de «moda valenciana» de cara a l'exterior, de València com a centre difusor del disseny amb impacte en la resta de l'estat. A tot estirar, hi ha hagut les flamerades efervescentes protagonitzades quasi sempre per Francis Montesinos i el seu *look*, que tindria la seua «Nit de Foc» (i quasi també la seua «Cremada» econòmica) en la desfilada espectacular de la plaça de bous madrilenya. Per a aquell *show* multitudinari, Montesinos comptaria amb el suport dels mi-